

Κλινική προσέγγιση του θωρακικού πόνου

ΒΛ. ΣΠ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

2008

<u>Ορισμός</u>	<u>Στεφανιαία νόσος και θωρακικός πόνος</u>
<u>Στοιχεία που καθορίζουν τον πόνο</u>	<u>Νοσήματα γαστρεντερικού και θωρακικός πόνος</u>
<u>Ανατομία – Φυσιολογία</u>	<u>Νοσήματα αναπνευστικού και θωρακικός πόνος</u>
<u>Επιδημιολογικά στοιχεία</u>	<u>Μυοσκελετικά αίτια θωρακικού πόνου</u>
<u>Επικίνδυνα για την ζωή αίτια θωρακικού πόνου</u>	<u>Πανικός – άγχος- υπεραερισμός και θωρακικός πόνος</u>

Ορισμός – Στοιχεία καθοριστικά του πόνου

- Πόνος ονομάζεται η δυσάρεστη αίσθηση που μπορεί να οφείλεται ή να μην οφείλεται σε ιστική βλάβη και που καθορίζεται κατ' απόλυτο τρόπο από τον ασθενή, με βάση:
- Την ψυχική του καλλιέργεια (χρήση διαφορετικού λεξιλογίου, τρόπος έκφρασης)
- Προγενέστερες εμπειρίες
- Συνθήκες εμφάνισης του πόνου

ΑΝΑΤΟΜΙΑ- ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ (1)

Προσαγωγές οδοί του πόνου

ΑΝΑΤΟΜΙΑ- ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ (2)

- **Μεγάλη αλληλεπικάλυψη δερμοτομίων**

- **Μεταφορά ερεθισμάτων όχι μόνον από το δέρμα αλλά και τους υποδόριους ιστούς**

Προσαγωγές και απαγωγές οδοί προς και από

νωτιαίο μυελό: σε στενή ανατομική συσχέτιση με

προσαγωγούς υποδοχείς άλγους → περιφερική σωματοσπλαχνική αλληλεπίδραση

ΑΝΑΤΟΜΙΑ- ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ (3)

- Μεταφορά ώσεων από υπεζωκότα.
καρδιαγγειακό, γαστρεντερικό,

- δια των ινών

πνευμονογαστρικού, του οποίου οι κλάδοι

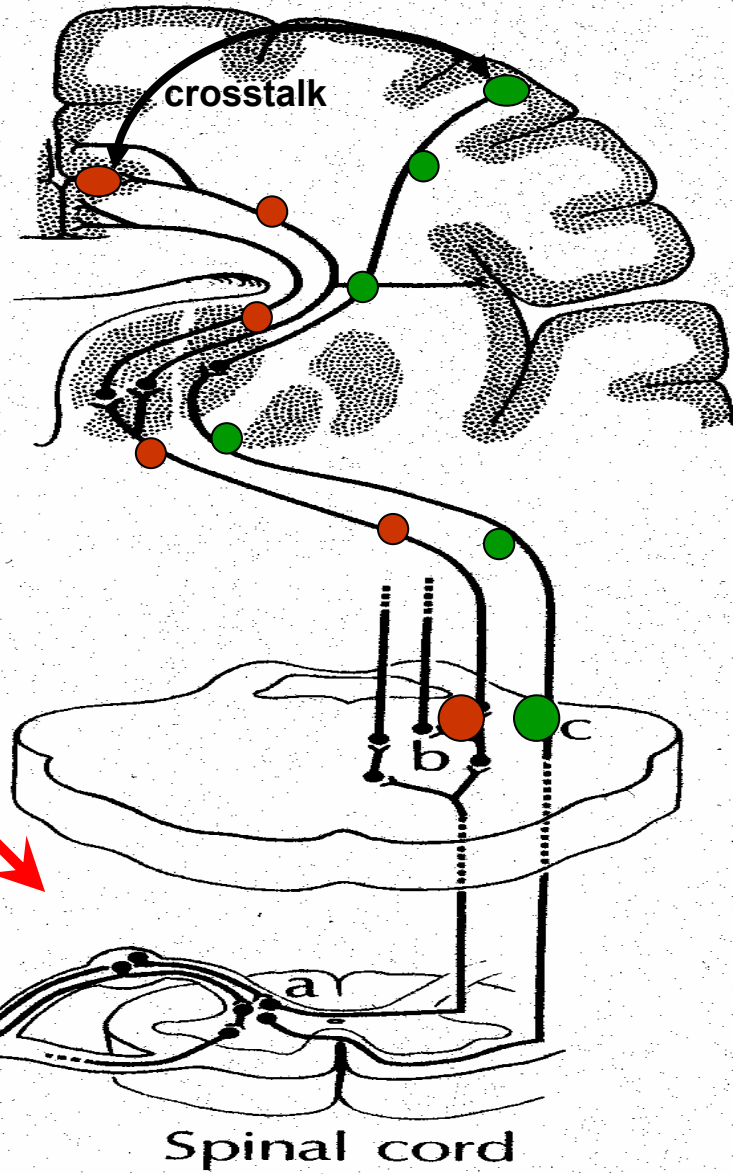
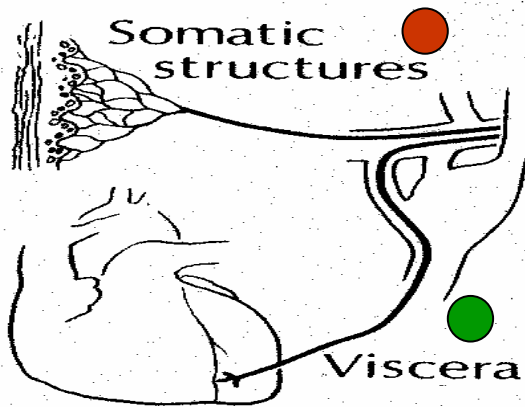
δεν καθορίζονται σαφώς

Προσαγωγές ώσεις από τα ανωτέρω καταλήγουν
στον προμήκη → μηχανισμός κεντρικών
αλληλεπιδράσεων → αλληλεπικάλυψη

Limbic, parietal
and insular
cortex

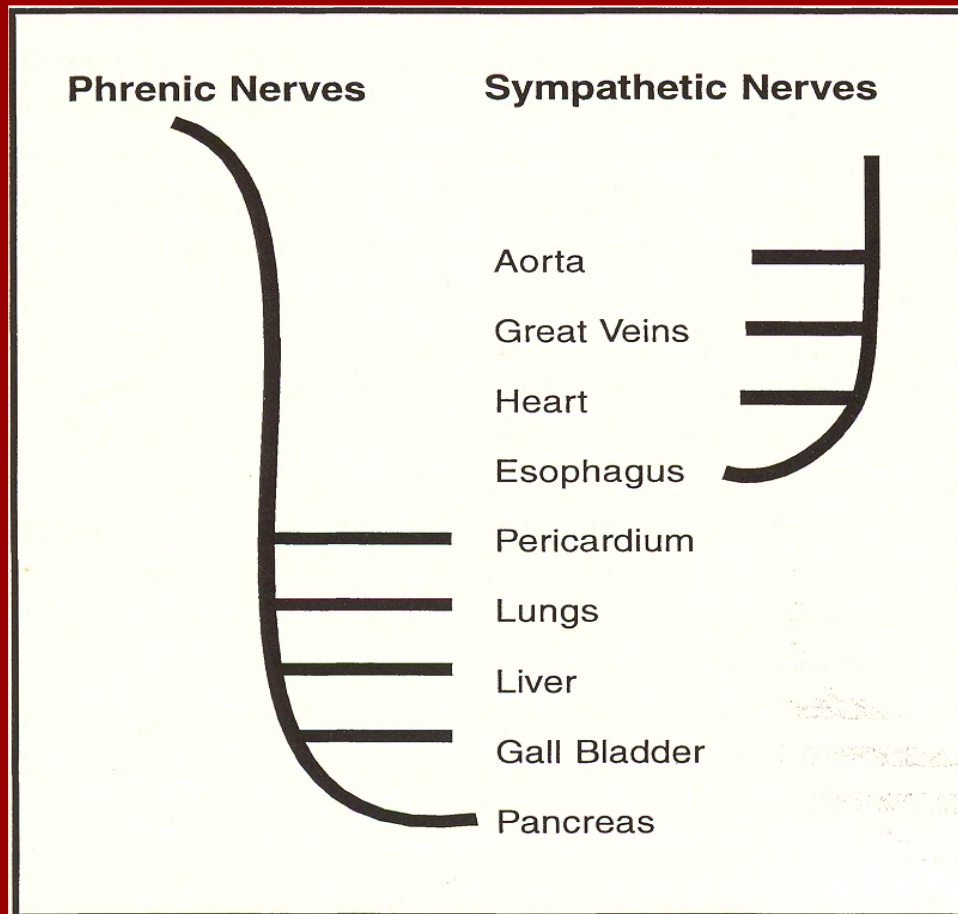
Thalamus

Brainstem

ΑΝΑΤΟΜΙΑ- ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ (4)

Figure 3. Schematic drawing of the organs innervated by the phrenic and sympathetic nerves.

Συμπέρασμα 1°

- Τα δερματικά νεύρα, δια των δερμοτομίων, άγουν όχι μόνον επιπολής αλλά και εν τω βάθει ερεθίσματα (από τον ΥΔ ιστό) και αλληλοεπικαλύπτονται
- Οι κλάδοι του πνευμονογαστρικού άγουν ερεθίσματα από ΓΕΣ, υπεζωκότα, καρδία και λόγω του φαινομένου crosstalk, αλληλοεπικαλύπτονται
- Συμπαθητικό – περιφ. υποδοχείς άλγους (δερμοτόμια): Στενή ανατομική συσχέτιση
- Φρενικό νεύρο: Διάφραγμα- ωμική ζώνη (Φλεγμονή του πρώτου → άλγος ώμου)

ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ (5)

- Αποτέλεσμα όλων των ανωτέρω συσχετίσεων

ΠΑΣΧΟΝ ΟΡΓΑΝΟ Α → ΑΝΤΙΛΗΠΤΟΣ Ο ΠΟΝΟΣ ΣΤΟ Β

**ΑΓΝΩΣΤΟ ΑΚΟΜΗ: ΤΟ Α ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΚΑΙ ΤΟ Β
(Ή ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΑ); (↑↑↑ Επίπτωση της ΓΟΠ σε
στεφ.ασθενείς)**

Επιδημιολογία θωρακικού πόνου (1)

- 10% του συνόλου των προσφάτων συμπτωμάτων
- 30 ανά 1000 άτομα ανά έτος .
- 50% περίπου των αρχικώς θεωρηθέντων ως στεφ.νόσος (από ιστορικό, κλινική εξέταση, ΗΚΓ) αποδείχθηκε τελικά .

1. Irwin 1997 *Resp. Symptoms*

2. Bart 1999 *Am. J. Emerg*

Επιδημιολογία θωρακικού πόνου (2)

- Στεφανιαία νόσος : 10%-20%
- Οισοφάγος: 30%
- Μυοσκελετικό αίτιο: 30%
- Υπεζωκώς (συλλογή ή ΠΘΕ): 15%
- Πανικός – άγχος – υπεραερισμός (αμιγής) : 15%
- Φάρμακα, πεπτικό έλκος, νεφροί, κ.λ.π. : <5%

(Can. Fam. Phys. 2007; 53: 261-6)

Eur. Heart. J. 1996; 17:1082-- Meisel J: Up to Date 2005; V13, N2

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΕΙΓΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ

- 75% με θωρακικό πόνο αποδίδεται σε ένα αίτιο
- 20% σε δύο αίτια
- 5% σε τρία αίτια

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΙΚΟΥ ΠΟΝΟΥ (1)

- Εξαρτάται από τον ψυχισμό του ατόμου και τα προγενέστερα βιώματα
- Δερματομυϊκός πόνος: περιγράφεται συνήθως ως: θερμό, ψυχρό, καύσος, κέντρισμα, κάρφωμα
- Σπλαγχνικός θωρακικός πόνος: πίεση, σφίξιμο.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΙΚΟΥ ΠΟΝΟΥ (2)

- Αναπαραγωγίμος πόνος (με κίνηση, πίεση):
Εκφράζει συχνά-ΟΧΙ ΜΟΝΟ- τον
δερματομυοσκελετικό πόνο

Θέσετε τελική διάγνωση με
βάση ΜΟΝΟ τις ανωτέρω
περιγραφές

ΜΗΝ

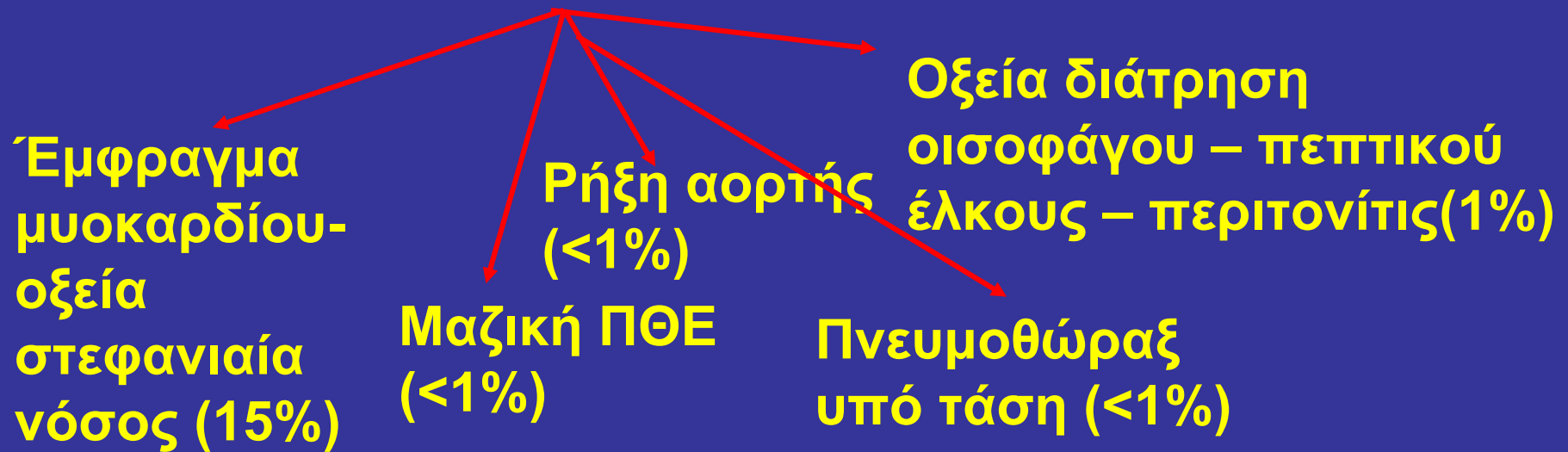
Αναγκάζετε τον ασθενή να περιγράψει
ό,τι αισθάνεται, σύμφωνα με την αρχική
σας διάγνωση –Αφήστε τον να
εκφρασθεί ελεύθερα

ΠΡΩΤΟ ΜΕΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΙΚΟΥ ΠΟΝΟΥ

Ο ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΑΠΕΙΛΗΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΑΙΤΙΩΝ

- **ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ** : Ιστορικό – κλινική εξέταση – ΗΚΓ φημα ($\pm$ συνεχής λήψη)
- Α/α θώρακος ($\pm$ άνω κοιλίας)
- Αέρια αίματος (P_{A-O_2})

- **ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥΣ ΑΣΘΕΝΕΙΣ:**

- Ένζυμα, D-dimer
- Υπερηχοκαρδιογράφημα
- Σπειροειδής CT

*Heart 2005; 91:105 Mayo Clinic
(MN): Cardiology Clin 2006 (24)1-17
Emerg. Med 2004; 21:226*

Αποκλεισμός ΠΝΟ υπό τάση - Διάτρησης έλκους

- Α/α θώρακος

(1) •Κλινική εξέταση – Ιστορικό

- ↓↓Ραρτ, ταχυσφυγμία, υποξυγοναιμία

(2) •Α/α θώρακος ($\pm$ άνω κοιλίας)

- Ιστορικό – κλιν εξέταση

- Συνύπαρξη επιγαστραλγίας

Ποιο εκ των κατωτέρω απαντάται σπανιότερα στους ασθενείς με ρήξη της αορτής;(1)

1. Έλλειψη σφυγμού μηριαίας
2. Αυξημένα D-dimer
3. Μεταναστευτικός πόνος
4. Υπέρταση
5. Παθολογικό διοισοφάγειο ECHO

Ποιο εκ των κατωτέρω απαντάται σπανιότερα στους ασθενείς με ρήξη της αορτής;

1. Υπέρταση: 50% (25% ↓Ραρτ, 25% κ.φ)
2. Έλλειψη σφυγμού μηριαίας: <15%- υψηλή ειδικότητα
3. Αυξημένα D-dimer: 100%
JAMA 2002; 287 (17)
Circulation 2004; 110 (17) 370
Chest 2003; 123 (5) 1375
4. Μεταναστευτικός πόνος :25%
5. Παθογνωμονικό διοισοφάγειο ECHO :97%

Ρήξη αορτής (2)

• Τριάδα: 3Δ : Διαξιφιστικό μεσοπλαταίο άλγος

+

Διαστολ. φύσημα

+

Διαπλάτυνση μεσοθωρακίου (στην α/α)

35%

15%: Απουσία θωρακικού πόνου

CT : Σχεδόν πάντα παθολογική

Αγγ.εγκεφαλικό

Συγκοπτικό επεισόδιο (15%)

Οσφυαλγία – κοιλ.άλγος

Ρήξη αορτής (3)

- **SMMHC (smooth muscle myosin heavy chain)**
Ανοσοφθορισμός: ευαισθ.- ειδικότητα: >95% Μόνο τις 3 πρώτες ώρες
- Να προηγείται θρομβόλυση εάν υπάρχουν στο ΗΚΓ ενδεικτικά εμφράγματος (ανασπαση ST) και να ακολουθεί η CT ή το διοισοφάγιο ECHO

• *Mayo Clin. Proc. 1993; 68 (7)*

• *Prim. Care Clinics in office practice
Saunders 2006 (33): 625*

• *Radiol. Clin of North Am. 2006 (44)
165-79*

• *Radiology 2003; 228 (2) 430*

Αποκλεισμός μαζικής ΠΘΕ.

- **ΙΣΤΟΡΙΚΟ + ΚΛΙΝ.ΕΚΤΙΜΗΣΗ (Wells score)**
- **Κλινική εξέταση (καταπληξία- D- dimer)**
- **Διοισοφάγιο ECHO- Spiral CT**

NEJM 2003; 349 (13) 1247

- 64χρονη καπνίστρια με ιστορικό ΣΕΛ, προσέρχεται με αιφνίδιο άλγος αριστερού ημιθωρακίου με αντανάκλαση στο δεξιό άνω άκρο και έντονο αίσθημα δύσπνοιας. Α/α θώρακος: Μικρές υπεζ. συλλογές άμφω, ΡΑ-αο2 35, Κλιν. εξέταση: Ταχυκαρδία, συρίπτουσα αναπνοή, αναπαραγωγίμος πόνος με την πίεση αριστερά. ΗΚΓ: Ανεστραμμένα Τ (II, III)

Ποια από τις κατωτέρω προτάσεις είναι σωστή;

- α. Η ασθενής πάσχει από πλευρίτιδα λόγω ΣΕΛ
- β. Ο ΣΕΛ αποτελεί ανεξάρτητο παράγοντα κινδύνου για έμφραγμα μυοκαρδίου
- γ. Η έλλειψη ανασπάσεως $ST > 1\text{mm}$, πρακτικά (>95%) αποκλείει το έμφραγμα.
- δ. Το αναπαραγωγίμο του πόνου, αποκλείει το έμφραγμα
- ε. Η βελτίωση του πόνου με αντιόξινα και αναστολείς αντλίας πρωτονίων (PPI), πρακτικά αποκλείει την διάγνωση του εμφράγματος

Θωρακικός πόνος επί εμφράγματος (1)

- Συχνότερα (65%): Οπισθοστερνικό συσφιγκτικό άλγος - αντανάκλαση : άνω άκρα, κυρίως στο δεξιό, εφίδρωση – ψυχρά άκρα- δύσπνοια – ναυτία- έμετος. άνω του 1 λεπτού
J. Int. Med. 1990; 227:165
- Λιγότερο συχνά (35%) Άτυπος: Επιγαστρικός πόνος, μόνον έμετος, πλευριτικός (15%) αναπαραγωγίμος (10%), αιχμηρός (20%) αίσθημα πανικού (15%)

- ΕΜΦΡΑΓΜΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ: Παράγοντες κινδύνου: Υπέρταση, υπερχοληστεριναιμία, ιστορικό στηθάγχης, σακχαρώδης διαβήτης, κάπνισμα, ηλικία, παχυσαρκία.
- Ανεξάρτητοι παράγοντες κινδύνου: ΣΕΛ, RA, HIV+

- *Arch Int. Med . 1985: 145*
- *Angiology 1994; 45 (1)*
- *Prim Care Clin. In office practice: Saunders 2006 133:625*

Θωρακικός πόνος επί εμφράγματος (2)

Συνδυασμός με:

ΗΚΓ/φημα

Ένα; Το πρώτο; → Ευαισθησία 18-65%

Συνεχές monitoring; Σύνολο ημερών; 95%

Radiol Cl. N. Am. 2006: 165

Ειδικό; Νέα ST (ανασπ>1mm) -νέα Q
(Ειδικότητα 80%)

JAMA 1998; 200

• Έως 20% των ΗΚΓ : πτώση ST - αναστρ. T

• Μιμούνται έμφραγμα στο ΗΚΓ (χωρίς αυξ.ένζυμα):

Υπερτροφία κοιλιών, ΠΝΟ, περικαρδίτιδα, ΠΘΕ,
υπερκαλιαιμία, μυοκαρδιοπάθεια, αποκλ.αρ.σκέλους

- ΕΜΦΡΑΓΜΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ:Α/α θώρακος: **Εικόνα**
συμφ. καρδ. ανεπάρκειας, φυσιολογική,
αποκλεισμός άλλων αιτίων
- Διαθωρακικό + διοισοφάγιο υπέρηχο:
  - > 90% ευαισθησία
  - 65% ειδικότητα

Θωρακικός πόνος επί εμφράγματος (3)

Συνδυασμός με

Ένζυμα

- c Tn I και c Tn T: ειδικοί δείκτες- εάν αρχικά φυσιολογικοί, επανάληψη (<10% αρν)
- CK/MB: Αυξάνει η ευαισθησία με τον χρόνο συμπτωμάτων (ανά 3h έως 15h) ευαισθησία 90% - ειδικότητα 95%
- Θωρακικός πόνος μειωμένος αισθητά ή απών, συχνά επί ηλικιωμένων, σακχ.διαβήτη: αδυναμία, μείωση διαν.ικανότητας, δύσπνοια
- Συχνά συνυπάρχει με ΓΟΠ και ο πόνος υφίεται με PPI

Cardiol. Clinics 2006 (24) 1:17

ΘΩΡΑΚΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ-ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΓΕΣ

A/α Θώρ. -CT (θώρ+κοιλ)

Ασυνήθεις

αιτίες θωρακικού πόνου

Οισοφάγος: Ρήξη,

Περισφιγμένη Κήλη

- Οξεία εισβολή έντονου πόνου(85%)
- 20% μόνο θωρακικός
- 30% θώρακα και κοιλιά
- 70% έμετος, 30% υποδόριο
εμφύσημα
- Υπεζ. συλλογή (35%)↑↑αμυλάση
- Μεσοθωρακίτιδα :Πνευμομεσοθωράκιο

Συμπέρασμα 2° (α)

- Θωρακικός πόνος: Άσχετα με το πώς περιγράφεται και πόσο δυνατός είναι:

Εκτιμήστε (με ιστορικό + κλιν.εξέταση + ΗΚΓ+Α/α) τον ασθενή

A. Καταπληξία: ανάνηψη

α/α θωρ+άνω κοιλ (ΠΝΟ, διάτρηση) -ελικ.CT:Π.Θ.Ε
καρδ.ένζυμα, αμυλάση (Έμφρ.,παγκρ). D-dimer:Π.Θ.Ε
ECHO (ρήξη αορτής, strain δεξ: ΠΘΕ, έμφραγμα)

B. Διατηρεί τις αισθήσεις ο ασθενής

Αποκλείστε πρώτα αίτια απειλητικά για τη ζωή (με βάση τα ανωτέρω)

Heart 2005; 91: 105

Can Fam. Phys. 2007; 53: 261-6

Συμπέρασμα 2^ο (β)

Έμφραγμα μυοκαρδίου:

Μην το αποκλείσετε λόγω ατυπίας του θωρ.πόνου (αναπαραγωγίμος, πλευριτικός, πανικός, επιγαστρικός)

Σωστό ιστορικό + κλιν.εξέταση + ΗΚΓ:
>90% ευαισθησία

Συχνά (>40%) συνυπάρχει με ΓΟΠ και ο πόνος υφίεται με PPI, αντιόξινα

- 64χρονη καπνίστρια με ιστορικό ΣΕΛ, προσέρχεται με αιφνίδιο άλγος αριστερού ημιθωρακίου με αντανάκλαση στο δεξιό άνω άκρο και έντονο αίσθημα δύσπνοιας A/α θώρακος: Μικρές υπεζ. συλλογές άμφω, PA-αο2 35, Κλιν. εξέταση: Ταχυκαρδία, συρίπτουσα αναπνοή, αναπαραγωγίμος πόνος με την πίεση αριστερά. ΗΚΓ: Ανεστραμμένα Τα (II, III)

Ποια από τις κατωτέρω προτάσεις είναι σωστή;

α. Η ασθενής πάσχει από πλευρίτιδα λόγω ΣΕΛ

β. Ο ΣΕΛ αποτελεί ανεξάρτητο παράγοντα κινδύνου για έμφραγμα μυοκαρδίου

γ. Η έλλειψη ανασπάσεως ST>1mm, πρακτικά (>95%) αποκλείει το έμφραγμα.

δ. Το αναπαραγωγίμο του πόνου, αποκλείει το έμφραγμα

ε. Η βελτίωση του πόνου με αντιόξινα και αναστολείς αντλίας πρωτονίων (PPI), πρακτικά αποκλείει την διάγνωση του εμφράγματος

Ποιες από τις κατωτέρω προτάσεις είναι λάθος;

- α. Ο Θωρακικός πόνος κατά 65% οφείλεται σε μη καρδιοαναπνευστικά αίτια
- β. Σε σταθεροποιημένο ασθενή, αποκλείοντας τα δυνητικά θανατηφόρα αίτια, η διερεύνηση του θωρ.πόνου πρέπει να ξεκινά εκτός καρδιοαναπν/κού
- γ. Ο οισοφάγος αποτελεί το λιγότερο πιθανό αίτιο θωρακικού πόνου
- δ. Η ΓΟΠ (γασ/οισοφαγική παλινδρόμηση) προκαλεί σε έως και 30% των ασθενών μόνο θωρ.πόνο (χωρίς συμπτώματα ΓΟΠ)
- ε. Το συχνότερο (>80%) εύρημα στους ασθενείς με θωρ.πόνο λόγω ΓΟΠ, είναι το χαμηλό ΡΗ οισοφάγου

ΘΩΡΑΚΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ

Ασθενής σε εγρήγορση-Κλιν.εξέταση+ ΗΚΓ,Α/α
(Καρδιακά ένζυμα και D-dimer, εφ' όσον χρειάζονται)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ρωτήστε πρώτα για
ΜΗ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΑ

ΜΗ ΚΑΡΔΙΑΚΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

ΓΕΣ, DVT, ΣΕΛ, Ιογενείς λοιμ., Υπερκόπωση
ή τραύμα, φάρμακα, νεφρική νόσο

ΦΥΣΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

• Αρχίστε όχι από καρδιοαναπν,
Γαστρεν/κό, Δέρμα, Φλέβες,
τραύμα.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΘΩΡΑΚΙΚΟΥ ΠΟΝΟΥ

- Ιστορικό: Αποκλείοντας δυνητικά επικίνδυνα αίτια, ξεκινήστε την διερεύνηση του πόνου, ΕΚΤΟΣ ΚΑΡΔΙΟΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ-
- Εστίαση σε καρδία-πνεύμονες → απώλεια >35% αιτίων (ΓΟΠ, δερμ.έρπτης, ΕΤΒΦ, τραύμα, φάρμακα, ιογ.λοιμώξεις, υπερκόπωση, άγχος-πανικός)
- Κλινική εξέταση: Ξεκινήστε από μη καρδιοαναπνευστικά αίτια

Οισοφάγος και θωρακικός πόνος (1)

- ΓΟΠ : το συχνότερο αίτιο μη καρδιογενούς θωρακικού πόνου"-έντονος πόνος οπισθοστερνικά – 20% εξαπλώνεται ως η στηθάγχη – 70% με συνοδά ΓΟΠ συμπτώματα
- 20% μόνον των ασθενών με ΓΟΠ εμφανίζουν ταυτόχρονα θωρακικό πόνο + ↓↓ ΡΗ οισοφ-
- 30%: μόνο θωρακαλγία (ΡΗ μετρία: λιγότερο σημαντική σήμερα σε σχέση με προ 1996)

- Χορήγηση PPI επί 2-3 μήνες: ευαισθησία και ειδικότητα 70-90% ΓΟΠ (αποκλ. στηθάγχη)
- Μανομετρία οισοφάγου: Για τη διάγνωση της δυσκινησίας, αχαλασίας
- Ιστορικό- αποκλεισμός στηθάγχης (stress ECHO) πειραματική χορήγηση PPI → επανεκτίμηση
Αποφύγετε μελέτη βαρίου, οισοφαγοσκόπηση, ΡΗμετρία;

*Neurogastr. Motil 2006 (18) 408
J. Clin Gastrent. 2002; (35)307
Arch. Int. Med. 2000; 160:844*

Οισοφάγος και θωρακικός πόνος (2)

- Κοινή η προσαγωγός νεύρωση: κατώτερου οισοφάγου- καρδίας (από κλάδους IX)
- 50% ΓΟΠ σε στεφανιαίους ασθενείς (20% σε μη στεφανιαίους)
- 15% των ΓΟΠ την ώρα του θωρ.πόνου: ΗΚΓφημα συμβατό με ισχαιμία-- 40% καρδιοπαθών: την ώρα ΓΟΠ+ θωρ.πόνου: ↓↓ST (7% σε μη καρδιοπαθείς)
- ΓΟΠ:>50% παρόξυνση θωρ.πόνου κατά την σωμα.άσκηση
- Εάν η στεφανιογραφία είναι κ.φ. και ↓↓ST (ασκήσ)→ΡΗμετρία οισοφ. άσκησης ή ομεπραζόλη

Ποιες από τις κατωτέρω προτάσεις είναι λάθος;

- α. Θωρακικός πόνος κατά 65% οφείλεται σε μη καρδιοαναπνευστικά αίτια
- β. Σε σταθεροποιημένο ασθενή, αποκλείοντας τα δυνητικά θανατηφόρα αίτια, η διερεύνηση του θωρ.πόνου πρέπει να ξεκινά εκτός καρδιοαναπνευστικού
- γ. Ο οισοφάγος αποτελεί το λιγότερο πιθανό αίτιο θωρακικού πόνου
- δ. Η ΓΟΠ (γασ/οισοφαγική παλινδρόμηση) προκαλεί σε έως και 30% των ασθενών μόνο θωρ.πόνο (χωρίς συμπτώματα ΓΟΠ)
- ε. Το συχνότερο (>80%) εύρημα στους ασθενείς με θωρ.πόνο λόγω ΓΟΠ, είναι το χαμηλό ΡΗ οισοφάγου

Στηθάγχη και θωρακικός πόνος (1)

- Πλήρες ιστορικό + αντικειμενική εξέταση + ΗΚΓφημα: Ευαισθησία >90%, Ειδικότητα <60% 30% στεφανιογραφιών, αποβαίνουν αρνητικές

- Στεφανιαίος πόνος
(οπισθοστερνικό σφίξιμο- πίεση- κατά την κόπωση)

2/3 : 85% των στεφανιαίων
– 25% των μη στεφανιαίων
(χαμηλή ειδικότητα)

- Διάρκεια <5min
- Πόνος ηρεμίας <2/10 επεισ.
- 10/10 επεισόδια λόγω του ίδιου επιπέδου εντάσεως σωμ.εργ.

Στηθάγχη (σταθερή) και θωρακικός πόνος (2)

- Άτυπη εμφάνιση (20-35%) (υπεζωκοτικός, με κίνηση ή πίεση, δυσπεψία, αιχμηρός)

Lucia; Angiology 1994

- **Εξωκαρδιακά αίτια με στηθαγχικού τύπου πόνο**

Οισοφάγος 40%
(±Στηθάγχη)

Μυοσκελετικά
αίτια έως 20%

Πανικός –υπεραερισμός
έως 30%

*(Botoman J. Clin. Gastr.2002;
Murray J: Texbook of Resp. Med 2005)*

Άτυπες μορφές στηθάγχης

Ασταθής: Ηρεμίας,
Μπορεί: Φυσιολ
ΗΚΓ, μη
βελτιούμενη
φαρμακευτικά

Ποικίλλουσα:
όπως η
σταθερή αλλά
σε ηρεμία,
ορισμένη ώρα

Σύνδρομο X :
(φυσ. ΗΚΓ ηρεμ-↓ ST (ασκ
-φυσ. στεφανιογρ)

Λοιπά καρδιολογικά αίτια θωρακικού πόνου

Στένωση αορτής: Συγκοπτικό επεισόδιο
Συσφιγκτικό άλγος προσπάθειας
Κλινική εξέταση – ΗΚΓ- ΕCHO

Περικαρδίτιδα: Ιστορικό Κλινική εξέταση – Α/α – (CT)-
(επιδείνωση πόνου σε ύπτια θέση, κατάποση
εισπνοή)
Περικαρδιακή τριβή (>90% ειδ 50% ευαισθ)

S. Dressler: (χειρουργείο bypass- διηθ. α/α +πυρετός) –
Μυοκαρδιοπάθεια: ως στεφανιαίος: Α/α - ΕCHO

Πνευμονολογικά αίτια θωρακικού πόνου

- Πνευμονία ή κακοήθεια ή ΠΘΕ ή ΠΝΟ: → υπεζ. αντίδραση (Ιστορικό – Κλινική εξέταση- Α/α θώρακος F/P – Εξετάσεις αίματος)

Σκεφθείτε την πιθανότητα ΠΘΕ (κλιν. κριτήρια Wells > 3 και θετικά D- dimer ελικοειδής CT)

Θωρακικός πόνος: Πνευμοθώρακας

- Συχνά ο πόνος αμβλύνεται μετά την 2η ημέρα
- Συχνά δεν είναι τόσο έντονος – δεν συνοδεύεται από δύσπνοια σε νέα άτομα με ΠΝΟ <40%
- Δεν φαίνεται να υπερτερεί η εκπνευστική Α/α: πλάγια Α/α – ECHO
- Μεγάλες υποϋπεζωκοτικές bullae (μιμούνται ΠΝΟ –κατακεκλιμένη Α/α για μικρό ΠΝΟ)

Θωρακικός πόνος: Άλλα αίτια

Τράχηλος

Όγκοι
θυρεοειδούς

Δέρμα

Έρπης ζωστήρ

Μαστός

Εμφυτεύματα
σιλικόνης

Πεπτικό έλκος, χολοκυστοπάθεια,
παγκρεατίτιδα, νεφρ.αίτια (πυελονεφρίτιδα)

Θωρακικός πόνος: Μύες – οστά (1)

- Θωρακικός πόνος έντονος, βασανιστικός, αναπαραγωγίμος- ασθενής σε άριστη κατάσταση (ακόμα κι αν ο πυρετός υψηλός)
- 10% του συνόλου των αναπαραγωγίμων θωρ.πόνων στα ΤΕΠ αφορούν σε στεφανιαία νόσο
- Από 15% έως 50% των στεφανιαίων πόνων (ανάλογα με τη μελέτη), αναπαράγονται με την ψηλάφηση ή υπάρχει ευαισθησία στην ψηλάφηση

Θωρακικός πόνος: Μύες – οστά (2)

- Μύες – οστά: Αποτελούν το 35% του αιτίου θωρ.πόνου στα Κ.Υ (προσοχή στα ποσοστά για τα δεδομένα των Ελληνικών Νοσοκομείων)
- Προσοχή στον όγκο Pancoast (Α/α θώρακος σε υπερέκταση)
- Υπερκόπωση, φλεγμονή μυών, αρθρώσεων (ιογενείς, ιδιοπαθείς)

1. *Prim. Care: Clinics In affice practice. 2006 (33) 625*

2. *Canad. Fam. Physician 2007; 53:261*

3. *Rad. Clin. North.Am.2006;*

Πανικός – άγχος- υπεραερισμός ΚΑΙ θωρακικός πόνος

- Μην διαφύγει η διάγνωση της ισχαιμίας μυοκαρδίου, επειδή η έκφραση του πόνου είναι πανικός

20% με αποδεδειγμένα στηθάγχη ή έμφραγμα : και πανικό

35% του συνόλου των θωρακικών πόνων οφείλεται σε πανικό μόνον ή πανικό, άγχος και ισχαιμία

- 50% των ασθενών με πανικό, αναφέρουν τον θωρακικό πόνο ως κύριο σύμπτωμα

• *Lancet* 1977; 2:i (8004) 155

• *Med. Clin. North. Am.* 1991; 75 (5):1175-88

• *Worthington: J.Nerv Mental Dis.* 1997- Carter C: *Psychosomatics* 1992

ΘΩΡΑΚΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ ΛΟΓΩ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

- ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΘΩΡΑΚΙΚΟ ΠΟΝΟ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΡΩΤΗΘΟΥΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΧΡΗΣΗ ΦΑΡΜΑΚΩΝ (Νόμιμη/ή παράνομη)
(*Hollander J.E: Arch. Ind. Med.199 1998*)
- 5FU → ΗΚΓ: Ισχαιμία
- Μπλεομυκίνη, ΜΤΧ→Πλευροδ, πλευρίτιδα (αιφνίδια εισβολή)
- Ρανιτιδίνη:Οξύς έντονος θωρακικός πόνος (αλληλεπίδραση με καρδιακούς H₂ υποδοχείς)
- Οντασεντρόνη: Παροξυσμοί στηθάγχης
- Βανκομυκίνη: Οπισθοστερνικός

ΘΩΡΑΚΙΚΟΣ ΠΟΝΟΣ – ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο ασθενής διατηρεί τις αισθήσεις του:

- Αποκλείστε καρδιακά αίτια
- Αποκλείστε δυνητικά θανατηφόρα αίτια
- Η αξία κάθε δοκιμασίας, εξαρτάται από την ποιότητά της (ευαισθ., ειδικότητα) και από την πιθανότητα η δοκιμασία αυτή να είναι θετική από την ήδη προηγηθείσα λήψη ιστορικού + κλινική εξέταση (+Α/α θώρ.+ ΗΚΓ), **ΑΛΛΟΙΩΣ Η ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ